

طراحی و اعتبار سنجی الگوی مطلوب اخلاقی جهت استفاده بهینه از کانون تهدیدات نوین آموزشی

یوسف علیزاده^۱

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۵/۲۰

شهرام رنجدوست^۲

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۸/۲

جعفر قهرمانی^۳

چکیده: پژوهش حاضر با هدف ارائه مدل و اعتبار سنجی الگوی مطلوب اخلاقی جهت استفاده بهینه از کانون تهدیدات نوین آموزشی انجام گرفته است. روش تحقیق از نظر هدف کاربردی و از نوع تحقیقات آمیخته (کیفی - کمی) است. جامعه آماری شامل افراد خبره و به عبارتی شامل گروه های خبرگان علمی به شرح: صاحب نظران برجسته حوزه آموزش و پرورش کشور؛ صاحب نظران و اساتید آموزش عالی روسا آموزش و پرورش، مدیرکل و معاونین اداره کل آموزش و پرورش است در این بخش تعداد ۱۵ نفر خبره به صورت هدفمند و غیر تصادفی پس از اشباع نظری مورد بررسی قرار گرفت. حاصل این مصاحبه‌ها مجموعه‌ای از مضامین اولیه بود که طی فرایند کدگذاری باز، گردآوری و از درون آن‌ها مقوله‌هایی استخراج شد. سپس در مرحله کدگذاری محوری پیوند میان مقوله‌ها و در ادامه مرحله کدگذاری انتخابی نیز صورت گرفت.

بر اساس نتایج به دست آمده ابعاد الگوی مطلوب اخلاقی جهت استفاده بهینه از کانون تهدیدات نوین آموزشی عبارت‌اند از: عدم انگیزه (مادی و معنوی) معلمان، فضای مجازی و اینترنت، تجاری شدن آموزش و قبولی در رشته‌های خاص، عدم توجه به نیروی انسانی متخصص و کارآموده، عدم استفاده از تئوری‌های علمی آموزش و یادگیری، سرعت بیشتر تکنولوژی و عقب ماندگی آموزش از فناوری، عدم توجه به روش‌های نوین تدریس، عدم تناسب محتوی کتب درسی با نیاز دانش‌آموزان، عدم تخصیص سرانه کافی به مدارس، باورهای فرهنگی جامعه به ویژه اولیای دانش‌آموزان، ساختار تشکیلات نظام آموزشی جوابگوی نیاز جامعه نیست.

واژگان کلیدی: کانون تهدیدات نوین آموزشی، الگوی مطلوب اخلاقی، اعتبار سنجی

^۱ دانشجوی دکتری تخصصی گروه برنامه ریزی درسی، واحد مرند، دانشگاه آزاد اسلامی، مرند، ایران.

^۲ استادیار گروه برنامه ریزی درسی، واحد مرند، دانشگاه آزاد اسلامی، مرند، ایران (نویسنده مسئول)

^۳ استادیار گروه مدیریت آموزشی، واحد مرند، دانشگاه آزاد اسلامی، مرند، ایران.

نظام آموزشی از بزرگ‌ترین و گسترده‌ترین نظام‌های درون جامعه است که سرنوشت جامعه را در درازمدت تعیین می‌کند (Akbari Borang et al., ۲۰۱۷).

امروزه بیشتر جوامع برای جبران کاستی‌های گذشته در جهت رفع موانع موجود، نظام آموزشی خود را مورد بررسی و تجدیدنظر قرار می‌دهند و برای اینکه در این راه از تکرار اشتباه و تحمل هزینه‌های گزاف جلوگیری کنند، با حفظ ارزش‌های ملی و اعتقادی خود، از نتایج تحقیقات و تجربیات علمی و فنی سایر کشورها نیز به تناسب شرایط و نیازهای کشور بهره می‌گیرند.

امروزه آموزش و پرورش، به‌عنوان یک سازمان مهم، سهم قابل توجهی از بودجه هر کشور را به خود اختصاص می‌دهد. با توجه به اهمیت و نقش تعلیم و تربیت، به‌خصوص در ابعاد اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی جامعه، ضروری است در جهت بهبود کیفیت آموزش و پرورش، فعالیت‌های اساسی صورت گیرد تا از به هدر رفتن سرمایه‌های انسانی و مادی جلوگیری شود (Kazemi, ۲۰۱۳).

تغییرات اجتماعی، اقتصادی و فناورانه دهه‌های گذشته، آموزش را برای همه بیش‌ازپیش حیاتی کرده است (Lewis, ۱۹۹۹).

در جوامع پیچیده معاصر، پرورش شهروند خوب هدف اساسی تعلیم و تربیت به شمار می‌آید؛ و اتخاذ تدابیر مختلف ایجاب می‌نماید که رویکردهای مختلف آموزش و پرورش مورد تجدیدنظر قرار گیرد (Soleimani et al., ۲۰۱۷).

آموزش و پرورش در ایران برای اصلاح ساختار خود با چالش‌هایی همچون به‌روز نبودن تدریس‌ها، کمبود اعتبارات و فضاهای آموزشی، دیوارکشی بین بعد پرورشی و بعد آموزشی، ضعف در فراهم کردن مدیریت آموزشی کارآمد و متخصص، ناتوانی در به‌کارگیری فناوری اطلاعات و ارتباطات و روش‌های جدید مواجهه است (Khalifa, & Khalifa, ۲۰۱۷).

امروزه امکان دسترسی به ساختار درس و منابع اطلاعاتی و سایر ساختارهای محتوایی با حداقل کلیک میسر است و مسئله کیفیت آموزش و اثربخشی نظام‌های آموزشی از مهم‌ترین دغدغه‌های نظام‌های آموزشی و دست‌اندرکاران و تصمیم‌سازان امر توسعه در هر کشوری می‌باشد. با انتشار استفاده آسان از ابزار وب مانند یادکست‌ها، وبلاگ‌ها و ویکی‌ها، آموزش الکترونیکی تبدیل به یک مکانیسم محبوب در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی شده است. هدف این مطالعه بررسی تأثیر آموزش الکترونیک بر عملکرد افراد با توجه به نقش سواد دیجیتال می‌باشد (Yazdanfar et al., ۲۰۱۷).

شواهد پژوهشی در مورد تهدیدات آموزشی در آموزش و پرورش از سویی نشان از خلأ تحقیقاتی مربوط به موضوع پژوهش حاضر است و از سوی دیگر مطالعاتی در حیطه مشکلات آموزشی انجام شده است و این امر مدیران ارشد جامعه تعلیم و تربیت را در یک وضعیت بلا تکلیفی

قرار داده است. بطوریکه نتایج متقن از مطالعات پیشین در زمینه تهدیدات نوین آموزشی قابل استخراج نیست و فقط پژوهش‌های بسیار محدودی در زمینه یادشده انجام گرفته است؛ که ذیلاً به نمونه‌هایی از آن‌ها اشاره می‌شود.

یکی از آشکارترین چالش‌هایی که در آموزش و پرورش مطرح است و ذهن مدیران و معلمان را مشغول می‌سازد، برقرار انضباط در کلاس درس (بعد آموزشی) است. انضباط به معنی آموزش خویشتن‌داری و اعتمادبه‌نفس به دانش‌آموزان با تأکید بر چیزی که توانایی یادگیری آن را دارند هدف این است که آنان فرآیند رفتار و تفکر مثبت را برای همه عمر درونی کنند (Bazargan & Ebrahimnejad, ۲۰۱۰). چالش مهم دیگری که آموزش و پرورش شهرستان‌های مرزی استان کرمانشاه با آن مواجه است مسائل فرهنگی است. فرهنگ دلالت دارد بر نحوه و روش زندگی که هر جامعه‌ای برای رفع نیازهای اساسی خود از حیث بقا و دوام و انتظام امور اجتماعی اختیار می‌کند. در هر جامعه‌ای نظام آموزشی در درجه اول به‌منظور فرهنگ‌پذیری کودکان و نوجوانان و گاهی بزرگ‌سالان به وجود می‌آید. فرهنگ‌پذیری جریانی است که فرد را عمیقاً و از جهات فراوان با فرهنگ جامعه هماهنگ می‌کند. این هدف به کرات به‌صورت گوناگون و از دیدگاه‌های مختلف بیان شده است بنابراین با توصیف دقیق نظام آموزشی یا مدارس یک کشور می‌توان پی برد که آن جامعه در زمینه افراد خود چگونه فکر می‌کند (Alagband, ۲۰۰۳). امروزه که کشور همواره با پوشش ماهواره‌ای و رسانه‌ای و تبلیغات برون‌مرزی و تهاجم فرهنگی مواجه می‌باشند و آسیب‌پذیری کودکان و دانش‌آموزان بیشتر است بنابراین بایستی تمهیدات لازم برای مصون‌سازی دانش‌آموزان که در معرض جنگ نرم دشمن قرار دارند فراهم گردد.

یکی دیگر از چالش‌های مهم آموزش تضمین پیشرفت تحصیلی می‌باشد پیشرفت تحصیلی به معنی معلومات یا مهارت‌های اکتساب عمومی یا خصوصی در موضوعات درسی است که معمولاً به‌وسیله آزمایش‌ها و نشانه‌ها یا هر دو - که معلمان برای فراگیران وضع می‌کنند - اندازه‌گیری می‌شود؛ اشاره می‌کند (Shaarinejad, ۲۰۱۵).

(۲۰۰۷) Biabangard معتقد است پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان قبل از هر چیز مستلزم برخورداری از یک فضای متعادل و هماهنگ در خانه و مدرسه است. جو نامطلوب اخلاقی خانواده، فرزندان را از محیط خانواده فراری می‌دهد پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان تا حدود زیادی بستگی به شرایط محیطی و نحوه برخورد معلمان و اطرافیان دارد. فضایی که نوجوانان در آن پرورش می‌یابند باید به‌گونه‌ای باشد که موجب موفقیت آن‌ها گردد برخورد معلم باید منطقی بوده تا دانش‌آموزان را در مسیر موفقیت قرار دهد و دانش‌آموزان اعتمادبه‌نفس پیدا کند و از خود انتظار موفقیت داشته باشد؛

بنابراین می‌توان گفت رابطه معلم و شاگرد و دیگر مسئولان می‌تواند موفقیت دانش‌آموزان را تحت تأثیر قرار دهد و از ترک تحصیل جلوگیری کند.

از جمله چالش‌های دیگر آموزشی می‌توان تأمین فرصت‌های برابر آموزشی است، فرصت برابر به معنی جلوگیری، حذف یا تنظیم تبعیض بین افراد از لحاظ جنسیت، نژاد وضعیت جسمانی، سن، زبانی، طبقه اجتماعی یا سایر ویژگی‌های فردی مثل اعتقادات یا دیدگاه‌ها از قبیل عقاید مذهبی یا دیدگاه‌های سیاسی می‌باشد در غیر این صورت این نابرابری فرصت‌ها رخ می‌دهد که در آموزش و پرورش از آن به‌عنوان فرصت‌های آموزشی تعبیر می‌شود.

با توجه به مطالب یادشده شناسایی آسیب‌ها، تهدیدها و نارسایی‌ها و کمبودها و برنامه‌ریزی برای رفع این تهدیدات و استفاده بهینه از کانون تهدیدات نوین آموزشی با استفاده از ظرفیت‌های محلی و ملی از اهمیت و ضرورت بالایی برخوردار است.

دکتر سرکار آرانی اعتقاد دارد شاخص‌ها و تهدیدهای آموزشی با گذشته‌ای نه‌چندان دور فرق نموده‌اند و اگر قادر نباشیم متناسب با آن‌ها نظام آموزشی را عوض نماییم و تهدیدهای آموزشی را به فرصت تبدیل نماییم در دهه آینده تاوان این عقب‌ماندگی را خواهیم داد (Sarkararani, ۲۰۱۵). از این‌رو، تهدیدهای نوین آموزشی باید به‌وسیله متخصصان برجسته و شناخته‌شده آموزش و پرورش شناسایی و الگوی مطلوب اخلاقی جهت استفاده بهینه از کانون تهدیدات نوین آموزشی را طراحی و ارائه نمایند. بنابراین، می‌توان گفت، بهترین روش برای شناخت، طراحی و اعتبار سنجی الگوی مطلوب اخلاقی جهت استفاده بهینه از کانون تهدیدات نوین آموزشی متناسب با فرهنگ، محیط، دیدگاه و شرایط زمینه‌ای کشور، مشورت خواهی و کسب نظر از متخصصان است.

بر پایه نکات یادشده مسئله تحقیق این است که الگوی مطلوب اخلاقی جهت استفاده بهینه از کانون تهدیدات نوین آموزشی از نظر خبرگان علمی چگونه است و لازم است درباره مجموعه‌ای از عوامل، ملاک‌ها و نشانگرهای تهدیدات نوین آموزشی و راهکارهای استفاده بهینه از آن‌ها توافق حاصل شود و مشخص گردد که جهت استفاده بهینه از کانون تهدیدات نوین آموزشی چه الزاماتی لازم است. تاکنون مطالعاتی در داخل و خارج از کشور مرتبط با تهدیدات آموزشی اشاره شده است که به برخی از آن‌ها اشاره می‌گردد:

Habibzadeh Bijani (۲۰۱۴) در پژوهشی تحت عنوان تأثیر برنامه‌ریزی درسی در کاهش

تهدیدات نرم علیه دانش‌آموزان، برنامه‌ریزی درسی به‌عنوان متغیر مستقل و تهدیدات نرم نیز به‌عنوان متغیر وابسته مطرح است. در این پژوهش با استفاده از روش تحقیق پیمایشی و با گردآوری داده‌ها و اطلاعات موردنیاز به‌وسیله پرسشنامه محقق ساخته و منابع کتابخانه‌ای و ارائه آماره‌های توصیفی و استنباطی نسبت به بررسی فرضیه‌های مطرح شده تحقیق اقدام گردیده است. جامعه آماری تحقیق،

شامل کلیه معلمان دبیرستان‌های دخترانه شهر تهران می‌باشد. در نتیجه تحقیق و آزمون فرضیه اول مطرح شده در این پژوهش می‌توان عنوان کرد که برنامه‌ریزی درسی در کاهش تهدیدات نرم در بعد فرهنگی علیه دانش‌آموزان مقطع دبیرستان تأثیرگذار می‌باشد، همچنین بر اساس مقایسه توصیفی بین پارامترهای در نظر گرفته شده برای بعد فرهنگی تهدیدات نرم، بیشترین تأثیر برنامه‌ریزی درسی بر شاخص دانش عمیق دانش‌آموزان درباره فرهنگ خود (در مجموع ۲۳ درصد) و کمترین تأثیر، شاخص شیوع و گسترش مواد مخدر در دبیرستان‌ها (۴ درصد) می‌باشد. در بررسی فرضیه دوم پژوهش نیز می‌توان عنوان کرد که برنامه‌ریزی درسی در کاهش تهدیدات نرم در بعد سیاسی دانش‌آموزان مقطع دبیرستان تأثیرگذار می‌باشد، همچنین بر اساس آمار توصیفی در بعد سیاسی تهدیدات نرم، بیشترین تأثیر برنامه‌ریزی بر شاخص عدم مشارکت دانش‌آموزان در عرصه‌های مهم سیاسی کشور مانند انتخابات (در مجموع ۲۱ درصد) و کمترین تأثیر، شاخص بصیرت سیاسی (۵ درصد) بوده است. همچنین با بررسی فرضیه اصلی تحقیق با عنوان «برنامه‌ریزی درسی در کاهش تهدیدات نرم علیه دانش‌آموزان مقطع دبیرستان» تأثیرگذار می‌باشد و با به دست آوردن سطح معناداری (۰/۰۰۲) در نتیجه آزمون انجام شده، این فرضیه نیز مورد تأثیر قرار گرفته و می‌توان عنوان نمود که برنامه‌ریزی درسی در کاهش تهدیدات نرم علیه دانش‌آموزان مقطع دبیرستان تأثیرگذار می‌باشد.

Sajid (۲۰۱۶) در تحقیقی که با عنوان تحلیل موانع و چالش‌های مناسبات مطلوب اخلاقی بین عوامل درون سیستمی مدرسه و پیامدهای تربیتی آن به منظور تقویت رفتار مطلوب اخلاقی در دانش‌آموزان آورده است، با نگاهی به مدارس و نیز یکسان بودن مواد کتب درس تفاوت‌های زیادی در نتایج دانش‌آموزان آن‌ها مشاهده می‌شود پس با اندکی تأمل می‌توان فهمید که عامل دیگری وجود دارد که موجب می‌شود حال و هوای مدرسه و روابط بین فردی، اخلاقی، رفتاری این مراکز آموزش متفاوت باشد. هدف از این پژوهش شناخت موانع و چالش‌های است که درون مدرسه وجود دارد که بر جریان امر تعلیم و تربیت اثرگذارند و درصدد رفع این موانع برآمدن، در این پژوهش سه هدف و سه سؤال مطرح است که عبارت‌اند از بررسی موانع و چالش‌های مناسبات مطلوب اخلاقی بین عوامل درون سیستمی مدرسه و بررسی پیامدهای مناسبات نامطلوب اخلاقی بین عوامل درون سیستمی و تبیین راهکارهای تربیتی برای بهبود مناسبات مطلوب اخلاقی بین عوامل درون سیستم و جامعه آماری آن را کلیه متون اسلامی در دسترس همچون قرآن، نهج‌البلاغه و سایر کتب روانشناسی و تربیتی، فرهنگ‌نامه‌ها، فصل‌نامه‌ها و غیره که در رابطه با موضوع پژوهش بوده است را شامل می‌شود نتایج پژوهش نشان داد که یک نظام آموزشی کارآمد است که، اجزاء و عناصر آن اعم از مواد درسی، دانش‌آموز، معلم، وسایل آموزشی فضا و غیره با یکدیگر ارتباط متقابل دارند تا اهداف مورد انتظار تحقق یابد. بسیاری از مشکلات اخلاقی و اجتماعی نوجوانان ما حاکی از جذاب نبودن محیط مدارس

و کشمکش‌های این‌گونه دانش‌آموزان با معلمان است پس لازمه‌ی جامعه‌امروزی و راهگشایی بسیاری از مشکلات نوجوانان این است که در فضای نظام آموزشی فعلی به‌جای اینکه به دانش‌آموزان توصیه نظم و انضباط شود، به معلمان یادآوری گردد که در اداره کلاسشان از روش‌های نوین مدیریت کارآمد بهره‌جویند و درنهایت در سایه مدیریت صحیح کلاس و ارتباط مؤثر با کلاس نه تنها اهداف آموزشی تحقق خواهد یافت بلکه فراگیر برای ورود به جامعه بزرگ‌تر از نظر مهارت‌های ارتباطی و اجتماعی آمادگی لازم را کسب خواهد نمود.

(۲۰۱۶) Karimi & Aminzadeh تحقیقی را با عنوان تأثیر شبکه‌های اجتماعی بر ارتباط بین

فردی دانش‌آموزان پسر در مقطع متوسطه دوم شهر جهرم سال ۹۵ انجام داده است. در این پژوهش آزمون تحلیل رگرسیون نشان داد متغیرهای مؤثر توانسته‌اند بر ارتباط بین فردی دانش‌آموزان با ضریب تعیین آلفای ۰/۶۱۲ درصد تغییرات موجود را پیش‌بینی کنند. متغیر استفاده از اینستاگرام با بتای ۰/۱۶۹ و متغیر استفاده از وایبر با بتای ۰/۳۱۰ و متغیر استفاده از واتس‌آپ با بتای ۰/۳۸۴ و متغیر استفاده از تانگو با بتای ۰/۰۲۹ و متغیر استفاده از لاین با بتای ۰/۰۱۳ توانست بر ارتباط بین فردی دانش‌آموزان مؤثر واقع شود و بیشترین تأثیر را میزان استفاده از واتس‌آپ و کمترین تأثیر را استفاده از لاین بر ارتباط بین فردی دانش‌آموزان داشته است.

(۲۰۱۵) Bakhshi Taliabi et al., در پژوهشی با عنوان تأثیرات و پیامدهای منفی شبکه‌های

اجتماعی (فیس‌بوک، توئیتر، لاین، وایبر) بر هویت اجتماعی دانش‌آموزان به این نتیجه دست‌یافتند که در دانش‌آموزانی که از شبکه‌های اجتماعی بیشتر استفاده می‌کنند اعتیاد به اینترنت در حد بالایی است؛ کاربران اطلاعات دریافتی خود را از گروه‌های مرجع شبکه‌های اجتماعی دریافت می‌کنند؛ کم‌رنگ شدن هویت اجتماعی در بین کاربران مشهود است؛ استفاده از شبکه‌های اجتماعی تأثیر چندانی در جهت تضعیف ارزش‌های فرهنگی ایرانی ندارد و چه‌بسا شاید باعث تقویت ارزش‌های فرهنگی ایرانی نیز گردد.

(۲۰۱۳) Ghadimi در پژوهشی با عنوان نقش و تأثیر رسانه‌های همگانی نوین بر نظام

آموزش و پرورش به این نتایج دست‌یافت که رسانه‌های نوین ارتباطی بر نظم و همبستگی اجتماعی تأثیر می‌گذارند و آن‌ها را از نظر سامانه‌های ارزشی در مقام تنظیم‌کننده عقیده‌ها، وجدان جمعی و رفتار جمعی دگرگون می‌کنند. مهم‌ترین نقش وسایل ارتباط جمعی در جامعه مدرن، تبدیل شدن به نهادی آموزشی و تغییر کارکردها، سازوکارها و رویه‌های سامانه‌های آموزشی و پرورشی سنتی است. از آنجاکه آموزش در جامعه مدرن نظام‌مند، منظم و پیوسته و دارای سطوح مختلف فراگیران است و همه بخش‌های جامعه را در برمی‌گیرد، این وسایل با قابلیت‌های فراگیری، تحول‌انگیزی و نفوذ بالا در زمینه آموزش و پرورش به توسعه ساختارها، گسترش وظایف و تعمیق آموزش‌ها می‌پردازند و نقش

تکمیلی نیز بازی می‌کنند. وسایل ارتباط جمعی در جامعه مدرن همچنین باعث انباشت بی‌سابقه معلومات، توسعه معلومات تئوریک، همه‌گیر شدن آموزش‌ها، تغییر کاربری دانشگاه‌ها و مراکز آموزش و پرورش، تضعیف نقش مرکزی نهادهای آموزشی رسمی، استمرار آموزش‌ها به شکل حاشیه‌ای و نقش آفرینی فناوری‌ها در تولید دانایی و دانش و سرانجام کم‌رنگ شدن مکان و زمان به‌عنوان قالب الزامی کسب دانایی و دانش بشری می‌شوند.

Cheragh Mollai et al., (۲۰۱۴) در پژوهشی با عنوان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی در آموزش فرصت‌ها و چالش‌ها را انجام دادند. هدف اصلی این پژوهش بررسی شبکه‌های اجتماعی مجازی به‌عنوان یک ابزار نوین برای استفاده در امر آموزش و یادگیری بود. این مطالعه از نوع مروری و با استفاده از بررسی سیستماتیک مقالات علمی، بر کارآزمایی تصادفی کنترل شده استوار است. در این پژوهش با بررسی پژوهش‌هایی که از شبکه‌های اجتماعی مجازی در حوزه آموزش و یادگیری استفاده کرده بودند، مشخص شد استفاده از این ابزار می‌تواند به برانگیختن رویکرد تحقیق، تحلیل و خلاقیت، قوه قضاوت مستقل و خودآگاهی انتقادی در دانش‌آموزان و در نهایت ایجاد محیط یادگیری ساخت گرایانه منجر شود. نتایج حاصل از این مطالعه بیان‌کننده مزایای ساختن گرایانه استفاده از این ابزار برای اساتید و یادگیرندگان و همچنین شناسایی چالش‌ها و تهدیدهای پیش روی این حوزه است.

Zain et al., (۲۰۱۴) پژوهشی تحت عنوان تأثیر فاوا در شیوه مدیریت مدارس هوشمند در کشور مالزی انجام دادند که نتایج نشان داد که فاوا منجر به تغییراتی از جمله غنی‌سازی فرهنگ استفاده از فاوا در میان دانش‌آموزان و معلمان کارآمدتر کردن دانش‌آموزان در جریان آموزش و حمایت بهتر دولت از این سیستم است. از طرف دیگر کمبود زمان آموزش عدم نیروی متخصص و عدم مشارکت بخش خصوصی و دید و نگرش منفی نسبت به فاوا از چالش‌هایی بودند که پیش روی انجام این فرایند قرار داشتند. از نتایج دیگر اینکه در این‌گونه مدارس ارتباط صمیمی بین دانش‌آموز و معلم کاهش می‌یابد.

Alexander & Van Wyk (۲۰۱۲) در پژوهشی تحت عنوان بررسی استفاده از فاوا و دسترسی به آن در مدارس راهنمایی به مطالعه پرداختند. نتایج تحقیق نشان داد که معلمان توانایی تولید نرم‌افزارها را ندارند. همچنین آموزش‌های ضمن خدمت زمان و کیفیت مناسب ندارد و اغلب آموزش‌ها و تهیه امکانات هزینه‌بر می‌باشد و پایین بودن توانایی معلمان در تولید موجب عدم پیشرفت تحصیل دانش‌آموزان در امور تحصیلی می‌شود.

Yas et al., (۲۰۱۵) در مطالعه خود تحت عنوان بررسی صلاحیت معلمان مدارس هوشمند در مقطع متوسطه در زمینه آموزش و یادگیری و ایجاد مراکز دیجیتال نشان دادند که اکثر معلمان مهارت

تدریس به شیوه جدید را ندارند و صلاحیت استفاده آنان از نرم‌افزارهای آموزشی و زبان انگلیسی در حد پایین است؛ و این مسئله موجبات شکست تحصیلی دانش‌آموزان را فراهم می‌کند

Lenhart & Madden (۲۰۰۷) در پژوهشی پیرامون علل گرایش کاربران به شبکه‌های اجتماعی مجازی در ایالات متحده، نتیجه گرفتند ۵۵ درصد نوجوانان پروفایل‌های شبکه‌ای دارند و صفحات جوانان در این شبکه‌ها شامل خود گشودگی قابل مشاهده، ساده، صمیمانه و تعامل‌هایی است که رفتار آنان را به تصویر می‌کشد. یافته‌های آن‌ها نشان می‌دهد که ۹۱ درصد کاربران شبکه‌های اجتماعی، از این شبکه‌ها برای حفظ روابط با دوستان کنونی استفاده می‌کنند که با آن‌ها رفت‌وآمد مکرر دارند و ۸۲ درصد به دنبال حفظ روابط با کسانی هستند که با آن‌ها رفت‌وآمد ندارند، ضمن این‌که ۷۲ درصد آنان از این شبکه‌های مجازی برای ایجاد و پیگیری طرح‌های اجتماعی بهره می‌گیرند، نتیجه قابل توجه در این پژوهش اینکه فقط ۲۱ درصد از نوجوانان از شبکه‌های اجتماعی برای مسائل آموزشی خود استفاده می‌کنند.

Semary (۲۰۱۱) در تحقیق خود با عنوان موانع استفاده مؤثر از فناوری در آموزش به نتایج زیر دست‌یافت: مهم‌ترین علت عدم وجود برنامه‌ریزی صحیح و شفاف برای استفاده مؤثر از فناوری است - کمبود تکنسین‌های فنی - عدم آشنایی با فناوری‌های جدید - عدم وجود تجهیزات کافی - عدم تعمیر و نگهداری صحیح تجهیزات آموزشی زمینه‌های عقب‌ماندگی تحصیلی را فراهم می‌کنند.

Kadijevich & Haapasalo (۲۰۰۸) در پژوهشی با عنوان عواملی که موجب شکست تهدیدات آموزشی می‌شود علاقه معلمان در دستیابی به استانداردهای وسایل آموزشی است که آن نیز از چهار عامل انگیزش، تجربه، پشتیبانی و رغبت را در دستیابی به استانداردهای وسایل آموزشی دخیل می‌دانند.

طراحی و اعتبار سنجی الگوی مطلوب اخلاقی جهت استفاده بهینه از کانون تهدیدات نوین

آموزشی

Godwin (۲۰۰۶) در مقاله‌ای تحت عنوان (تأثیر ارتباط جمعی بر ساختار اجتماعی یک جامعه کوچک) نشان داده است که رسانه‌های ارتباط جمعی به‌عنوان ابزارهای فرهنگی تکنولوژیکی با ایجاد نگرش‌ها، ارزش‌ها و آگاهی نوین می‌تواند باعث رفع تهدیدات نوین آموزشی و تحولات فرهنگی، اقتصادی و سیاسی مهمی شود.

Bray (۲۰۱۴) در پژوهشی با عنوان حقیقت فرصت‌های آموزشی برابر به این نتیجه دست‌یافت که گروه‌های ویژه دانش‌آموزان عملکرد پایینی نسبت به سایر گروه‌ها دارند. برای مثال پسران نسبت به دختران در خواندن و نوشتن سطح پایین‌تری دارند و بر اساس مطالعه‌ای باری انجام داده است پسران آسیب‌پذیرتر از دختران در روابط دوستی با همدیگر هستند.

Omar-al-Sheikh (۲۰۰۹) تحقیقی تحت عنوان آموزش جهانی و نگرش ملی اثرات خرده‌فرهنگ‌های ملی بر آموزش و پرورش جهانی به انجام رسانده است و اثرات خرده‌فرهنگ‌های ملی بر آموزش و پرورش جهانی را مورد بررسی قرار داده است که این اثرات در تناقض با جنبشی که در تلاش است تا مرزهای دنیای امروز را به تصویر بکشد. همچنین در این تحقیق رفتارها و هنجارهای متناقض و مشترک بین آموزش‌های بومی و جهانی مورد بررسی قرار گرفته و چهارچوبی مفهومی برای تأثیر آن بر آموزش و پرورش ارائه گشته است نتایج برآمده حاکی از آن است که با گذشت زمان تهدیدهای آموزشی نیز پیچیده‌تر شده و نیاز به مطالعات مؤثری برای حل آن‌ها احساس می‌شود.

Halak (۲۰۱۰) که راجع به پدیده جهانی شدن و تأثیرش بر تعلیم و تربیت به تحقیق پرداخته است. به عقیده وی به واسطه پدیده جهانی شدن و تغییر در بازار کار و به منظور سازگاری بهتر با بازار کار، نظام تعلیم و تربیت کشورها با مشکل ویژه‌ای روبرو هستند. وی وظیفه برنامه ریزان آموزشی را در این میان بسیار حساس می‌داند و معتقد است برنامه ریزان آموزشی صرف‌نظر از ملیتشان باید به صورت جدی درباره پیامدهای این پدیده فکر کنند. بنا به اظهار نظر هالاک، جهانی شدن با جریان رشد دانشجویان خارجی همراه است و از طرفی دیگر تدریسی که فراهم می‌شود تکاپوی تقاضا نیست که از طریق جهانی شدن ایجاد می‌شود، به عبارتی کلاس‌ها کیفیت لازم را ندارند و تقاضا را جواب نمی‌دهند و این شیوه آموزش، بسیاری از کشورها را با نوع جدیدی از بی‌سوادی روبه‌رو کرده است. با توجه به بررسی مطالعات گذشته می‌توان گفت تاکنون هیچ مطالعه هدفمندی به بررسی کانون تهدیدات آموزش در ایران نپرداخته است بنابراین پژوهش حاضر به دنبال پاسخ‌گویی به سؤالات زیر است؟

۱- مؤلفه‌های کانون تهدیدات نوین آموزشی کدامند؟

۲- هر یک از مؤلفه‌ها از چه اولویتی برخوردار هستند؟

۳- چه الگوی مطلوب اخلاقی را جهت استفاده بهینه از کانون تهدیدات نوین آموزشی می‌توان

ارائه کرد؟

۴- الگوی ارائه‌شده از چه میزان اعتباری برخوردار است؟

روش شناسی تحقیق

این پژوهش از نظر هدف در حیطه تحقیق کاربردی طبقه‌بندی می‌شود و رویکرد تحقیق حاضر از نوع کیفی است که با روش گراند تئوری روش استراوس و کوربین^۱ انجام شده است. روش نمونه‌گیری در این تحقیق گلوله برفی (ارجاع زنجیره‌ای) می‌باشد. برای این منظور داده‌های کیفی گردآوری شده است که منجر به شناسایی جنبه‌های متعدد پدیده شده و امکان تدوین الگوی مفهومی

¹ Straus & Corbin

تحقیق فراهم می‌شود. روش جمع‌آوری اطلاعات مطالعات کتابخانه‌ای، مطالعه اسناد بالادستی و مصاحبه عمیق و باز است. پژوهش کیفی فرایند پیچیده‌ای است که انجام آن نیازمند صرف وقت نسبتاً طولانی بوده و داده‌ها به روش استنباط استقرایی تحلیل می‌شوند (Kadijevich & Haapasalo, ۲۰۰۸). جامعه آماری شامل افراد خبره و به عبارتی شامل گروه‌های خبرگان علمی به شرح: صاحب‌نظران برجسته حوزه آموزش و پرورش کشور؛ صاحب‌نظران و اساتید آموزش عالی روسا آموزش و پرورش، مدیرکل و معاونین اداره کل آموزش و پرورش است در این بخش تعداد ۱۵ نفر خبره به صورت هدفمند و غیر تصادفی به عنوان نمونه خبرگان تحقیق تعیین شدند.

برای رسیدن به پایایی در پژوهش کیفی راهکارهایی از جمله ۱- استفاده از فرایندهای ساخت یافته از مصاحبه‌های همگرا ۲- سازمان‌دهی فرایندهای ساخت یافته برای ثبت، نوشتن و تفسیر داده‌ها معرفی می‌کنند. جریان مصاحبه و هدایت سازمان یافته ثبت، نوشتن و تفسیر داده‌ها متن مصاحبه، کدهای تهیه شده از مصاحبه‌ها و نتایج در اختیار چند تن از مشارکت‌کنندگان جهت تأیید قرار گرفت. در این فرایند برخی از مشارکت‌کنندگان کدها و مقوله‌های احصا شده را مناسب ارزیابی کرده و مورد تأیید قرار دادند. برخی دیگر نیز کدگذاری و مقوله‌ها را با عباراتی مترادف و یا همسو با آنچه انجام شده بود توصیه کردند که پیشنهادهای ایشان اعمال گردید. پایایی بین کدگذاران از مفاهیم پرکاربرد است که به معنای میزان توافقی است که کدگذاران مستقل، هنگام ارزیابی ویژگی‌های یک پیام یا متن به دست می‌دهند که به آن توافق بین کدگذاران گفته می‌شود. بر مبنای پیشینه تحقیقات، در زمینه پایایی کدگذاری‌ها در مصاحبه‌های پژوهشی، پراستفاده‌ترین و ساده‌ترین روش برای محاسبه پایایی بین کدگذاران، ضریب توافق درصدی است که مقادیر بالای ۷۰ درصد مطلوب اخلاقی گزارش شده است (Alaghband, ۲۰۰۳). بدین منظور، متن پیاده شده سه مصاحبه به صورت تصادفی به یک محقق دارای تجربه کاری ارائه شد و از وی خواسته شد تا آن‌ها را کدگذاری کند. نتیجه حاصل از این کدگذاری در جدول ارائه شده است. فرمول محاسبه درصد توافق بین دو کدگذار به صورت زیر است:

$$\%100 * \frac{\text{تعداد توافقات} * 2}{\text{تعداد کل کدها}} = \text{درصد توافق درون موضوعی}$$

نتایج حاصل از این کدگذاری‌ها در جدول زیر آمده است:

جدول ۱- نتایج بررسی پایایی بین دو کدگذار

Table ۱- Results of reliability study between two coders

ردیف	ان مصاحبه	داد کل داده‌ها	داد توافقات	اد عدم توافقات	باز آزمون (درصد)
۱	اول	۴۲	۱۶	۴	۰/۷۹

۰/۷۹	۲	۹	۲۵	دوم	۲
۰/۷۰	۳	۱۱	۳۳	سوم	۳

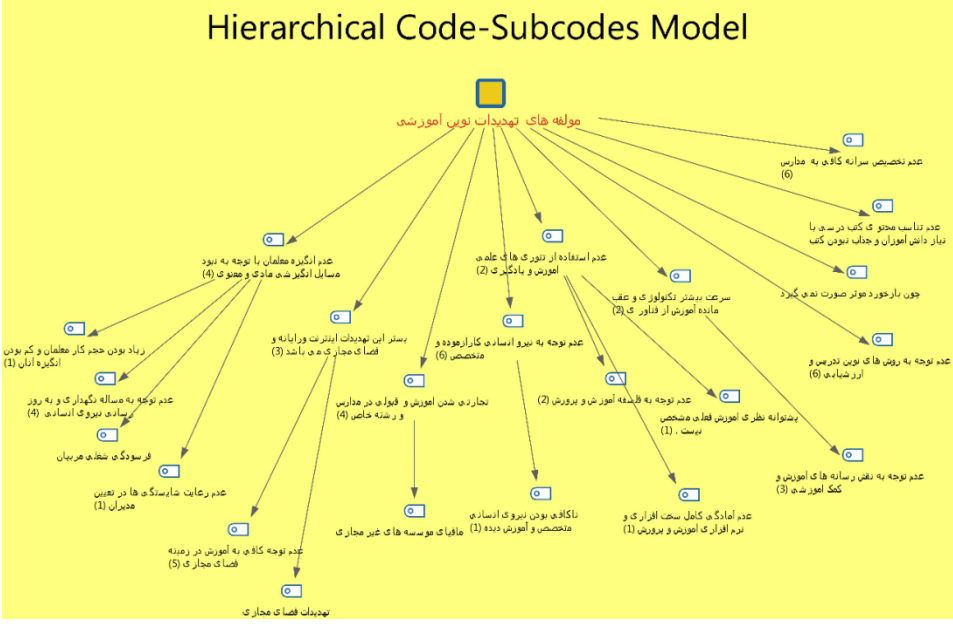
همان‌طور که در جدول ۱ مشاهده می‌شود تعداد کل کدها که توسط محقق به ثبت رسیده است برابر ۱۰۰، تعداد کل توافقات بین این کدها ۳۶ و تعداد کل عدم توافقات بین این کدها برابر ۹ است. پایایی بین کدگذاران برای مصاحبه‌های انجام گرفته در این تحقیق با استفاده از فرمول ذکر شده برابر ۰/۷۹ است. با توجه به اینکه این میزان پایایی بیشتر از ۶۰٪ درصد است، قابلیت اعتماد کدگذاری‌ها مورد تأیید است و می‌توان ادعا کرد که میزان پایایی تحلیل مصاحبه کنونی مناسب است.

یافته‌ها

در پژوهش حاضر نیز داده‌های به دست آمده از متن مصاحبه‌ها را جهت دقت هرچه بیشتر و افزایش سرعت انجام پژوهش، به وسیله نرم‌افزار مکس. کیودا مورد تجزیه و تحلیل قرار دادیم. در وهله نخست کدگذاری باز انجام گرفت، سپس از کنار هم قرار دادن کدهای اولیه، مفاهیم ساخته شد و مقوله‌ها نیز از ربط دهی مفاهیم صورت گرفتند.

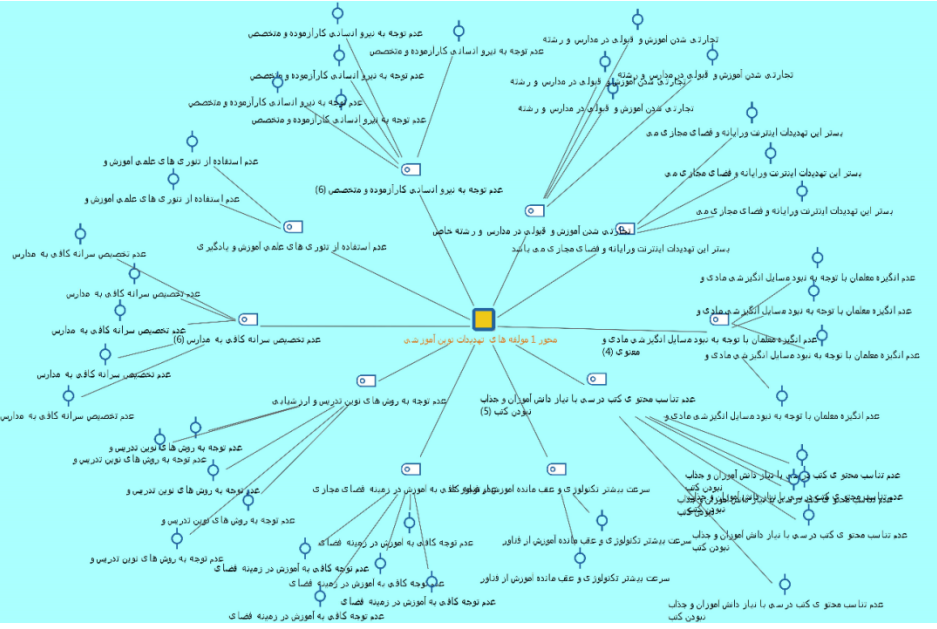
مقوله‌بندی مفاهیم از نشانه‌ها

در مجموع ۱۵ متن مصاحبه فوق ۳۱۶ کدباز احصاء گردید که در جداول صفحات پیشین به تفکیک هر مصاحبه قابل مشاهده می‌باشد. پس از مرحله کدگذاری اولیه، با تحلیل داده‌ها و کنار هم قرار دادن چندین باره‌ی کدهای باز در ظاهر متفاوت اما در راستای فرآیندی مشابه و هم‌معنی، اقدام به ادغام کردن کدهای باز، در قالب مفاهیمی انتزاعی‌تر نمودیم. در نتیجه از تطبیق و کنار هم چینی کدهای باز یا همان نشانه‌ها، مفاهیم ساخته می‌شوند. مقوله‌ها در مقایسه با مفاهیم انتزاعی‌تر بوده و سطحی بالاتری را نشان می‌دهند آن‌ها از طریق فرآیند تحلیلی انجام مقایسات برای برجسته‌سازی شباهت‌ها و تفاوت‌ها که در سطح پایین‌تر برای تولید مفاهیم استفاده شد، تولید می‌شوند. مقوله‌ها «شالوده‌های ساختن نظریه» هستند.

شکل ۱- نمودار مقولات اصلی و فرعی ظهور یافته در فرآیند پژوهش

Figure ۱- Diagram of the main and sub-categories that have emerged in the research process

شکل ۲- نمودار درختی مقولات ظهور یافته در فرآیند پژوهش

Figure ۲ - Tree diagram of the categories that emerged in the research process

پاسخ به سؤال اصلی

مؤلفه‌های کانون تهدیدات نوین آموزشی کدام‌اند.

در بررسی ابعاد الگوی مطلوب اخلاقی جهت استفاده بهینه از کانون تهدیدات نوین آموزشی تعداد ۳۷ مقوله فرعی احصاء گردید که نهایتاً این مقوله‌ها نیز در ۱۱ مقوله اصلی طبقه‌بندی شدند. به‌طور مثال چنانچه از اطلاعات مندرج در جدول شماره ۲ استخراج می‌گردد مقوله‌های فرعی نظیر زیاد بودن حجم کاری معلمان، عدم توجه به مسائل نگهداری، عدم برنامه برای به‌روزرسانی، فرسودگی شغلی معلمان، عدم رعایت شایستگی‌ها در تعیین مدیران و کیفیت پایین آموزش ضمن خدمت مقوله اصلی عدم انگیزه (مادی و معنوی) معلمان را احصاء کردند.

جدول ۲- عناوین مقولات اصلی و فرعی ظهور یافته در فرآیند پژوهش

Table ۲: Titles of the main and sub-categories that have emerged in the research process

مقوله‌های اصلی	مقوله‌های فرعی
	زیاد بودن حجم کاری معلمان
	عدم توجه به مسائل نگهداری
عدم انگیزه (مادی و معنوی) معلمان	عدم برنامه برای به‌روزرسانی
	فرسودگی شغلی معلمان
	عدم رعایت شایستگی‌ها در تعیین مدیران
	کیفیت پایین آموزش ضمن خدمت
	تهدیدات مربوط به فضای مجازی
فضای مجازی و اینترنت	عدم توجه کافی به آموزش در زمینه فضای مجازی
	صحت ارزشیابی با توجه به مجازی شدن آموزش
	رواج متون دیجیتال و فاصله گرفتن دانش‌آموزان از نوشتن
تجاری شدن آموزش و قبولی در د	مافیای موسسه‌های غیرمجاز
	اولویت دادن به رشته‌های خاص توجه توسط اولیای دانش‌آخاص
عدم توجه به نیروی انسانی مت	ناکافی بودن نیروی انسانی متخصص و آموزش دیده
کارآموده	بی‌توجهی به تخصص در پست‌های اداری مدارس
	اشتغال نیروی انسانی متخصص در پست‌های غیر مربوط
عدم استفاده از تئوری‌های علمی	عدم توجه به فلسفه آموزش و پرورش
یادگیری	پشتوانه نظری آموزش مشخص نیست
	عدم آمادگی کامل سخت‌افزاری و نرم‌افزاری

عدم توجه به نقش رسانه‌های آموزش و کمک‌آموزشی	دیگر کشورها
بی‌توجهی به فناوری‌های نوین در آموزش با توجه به پیش‌سرعت بیشتر تکنولوژی و عقب‌ماندگی تجهیزات آزمایشگاهی	فرسودگی تجهیزات آزمایشگاهی
ضعف دانش‌آموزان در بکار بردن زبان	عدم توجه به روش‌های نوین ارزشیابی
عدم توجه به روش‌های نوین تدریس	عدم توجه به آموزش فنی و حرفه‌ای
جذاب نبودن کتب	بی‌ارتباطی مطالب درسی با نیازهای دانش‌آموزان در جامعه
عدم تناسب محتوی کتب درس	کیفیت پایین آموزش در مدارس
دانش‌آموزان	در اولویت نبودن آموزش و پرورش
عدم تخصیص سرانه کافی به مدارس	مصرف‌گرا بودن آموزش و پرورش
	پایین بودن میزان بودجه تخصیصی مدارس
عدم توجه به نقش والدین و خانواده	عدم ارتباط و پیوند بین مدرسه و خانه
باورهای فرهنگی جامعه به‌ویژه دانش‌آموزان	عدم فرهنگ مناسب برای پیاده‌سازی و به‌کارگیری فضای مدرسه
	ساختار متمرکز برای آموزش و پرورش
ساختار تشکیلات نظام آموزشی جو	تصمیم‌گیری متمرکز برای تمام مناطق
جامعه نیست	عدم بویایی در ساختار و تشکیلات
	نظام آموزشی متمرکز و یک‌سویه در برنامه‌ریزی

بحث نتایج و نتیجه‌گیری

یکی از نتایج تحقیق نشان می‌دهد که مقوله عدم انگیزه (مادی و معنوی) معلمان یکی از مقوله‌های مهم کانون تهدیدات نوین آموزشی می‌باشد نتیجه یادشده با یافته‌های (Sarkararani, ۲۰۱۵). همسو است در این مقاله، محقق درصدد است که موانع تحقق چهار شاخص پاسخگویی، حاکمیت قانون، شفافیت و مشارکت خوب را در شهرستان مینودشت شناسایی کنند نتایج این‌که مشارکت با مقدار حاصله ۲/۸۲ در اولویت آخر از موانع حکمرانی خوب قرار دارد نتیجه دیگر حاصل شده از تحقیق نشان می‌دهد مقوله فضای مجازی و اینترنت یکی از کانون‌های تهدیدات نوین آموزشی می‌باشد همسو با نتیجه یادشده محسنی تبریزی تحقیقی را با عنوان تأثیر اینترنت و شبکه‌های مجازی بر هویت اجتماعی دانش‌آموزان انجام داده‌اند. پرسش‌شوندگان تأثیر

اینترنت و شبکه‌های مجازی را بر عقاید مذهبی (در نشر عقاید، گرایش جوانان به مراسم‌های مذهبی و ارزش‌های دینی) مؤثر دانسته‌اند. نیکویی برازش مدل نظری از طریق کاربرد تحلیل رگرسیون چندگانه نشان داد که متغیرهای مدت‌زمان استفاده کاربران از اینترنت، زبان استفاده کاربران از اینترنت مدت‌زمان آشنایی کاربران از اینترنت و زمینه استفاده کاربران از اینترنت می‌تواند کانون تهدیدات نوین آموزشی باشد.

همچنین (Karimi & Aminzadeh ۲۰۱۶) تحقیقی را با عنوان تأثیر شبکه‌های اجتماعی بر ارتباط بین فردی دانش‌آموزان پسر در مقطع متوسطه دوم شهر جهرم سال ۹۵ انجام داده است. نتایج نشان می‌دهد بیشترین تأثیر را میزان استفاده از واتس‌آپ و کمترین تأثیر را استفاده از لاین بر ارتباط بین فردی دانش‌آموزان داشته است.

از نتایج دیگر پژوهش این است که تجاری شدن آموزش و قبولی در رشته‌های خاص از کانون‌های تهدیدات نوین آموزشی تلقی می‌شود.

همسو با نتیجه یادشده (Hamidi ۲۰۱۵) در نتایج مطالعه خود از گرایش دانش‌آموزان به رشته‌های خاص سخن گفته و تجاری شدن آموزش را تهدید نظام آموزشی خوانده است.

یکی دیگر از یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد عدم توجه به نیروی انسانی متخصص و کارآزموده از تهدیدات نوین آموزشی محسوب می‌شود همسو با نتیجه یادشده (Sajid ۲۰۱۶) در تحقیقی که با عنوان تحلیل موانع و چالش‌های مناسبات مطلوب اخلاقی بین عوامل درون سیستمی مدرسه و پیامدهای تربیتی آن به‌منظور تقویت رفتار مطلوب اخلاقی در دانش‌آموزان آورده است، نتایج پژوهش نشان داد که یک نظام آموزشی کارآمد است که، اجزاء و عناصر آن اعم از مواد درسی، دانش‌آموز، معلم، وسایل آموزشی فضا و غیره با یکدیگر ارتباط متقابل دارند همچنین به نیروی انسانی متخصص و کارآمد توجه ویژه شود تا اهداف مورد انتظار تحقق یابد.

از دیگر نتایج تحقیق اینکه عدم استفاده از تئوری‌های علمی آموزش و یادگیری از کانون‌های تهدیدات نوین آموزشی محسوب می‌شود که حداد عادل (۱۳۸۷) در مطالعات خود به مسئله یادشده اشاره نموده است و یافته‌های او همسو به نتیجه پژوهش حاضر است.

نتیجه دیگر نشان می‌دهد سرعت بیشتر تکنولوژی و عقب‌ماندگی آموزش از فناوری از کانون‌های تهدیدات نوین آموزشی محسوب می‌شود که (Hamidi ۲۰۱۵) در مطالعات خود به نتیجه مشابهی رسیده است.

از یافته‌های دیگر تحقیق این است که به روش‌های نوین تدریس توجهی نمی‌شود و این امر از کانون‌های تهدیدات نوین آموزشی محسوب می‌شود همسو با نتیجه یادشده (Sajid ۲۰۱۶) در

تحقیقی که با عنوان تحلیل موانع و چالش‌های مناسبات مطلوب اخلاقی بین عوامل درون سیستمی مدرسه و پیامدهای تربیتی آن به‌منظور تقویت رفتار مطلوب اخلاقی در دانش‌آموزان آورده است، با نگاهی به مدارس و نیز یکسان بودن مواد کتب درس تفاوت‌های زیادی در نتایج دانش‌آموزان آن‌ها مشاهده می‌شود نتایج پژوهش نشان داد که یک نظام آموزشی کارآمد از روش‌های تدریس پویان و اثربخش استفاده می‌شود.

در نتیجه دیگر آمده است که یکی دیگر از کانون‌های تهدیدات نوین آموزشی این است که محتوی کتب درسی با نیاز دانش‌آموزان تناسب ندارد که یافته‌های (۲۰۱۵) Hamidi همسو با نتیجه مطرح شده می‌باشد.

از نتایج دیگر این است که سرانه کافی به مدارس تخصیص داده نمی‌شود و این امر را می‌توان از کانون‌های تهدیدات نوین آموزشی محسوب نمود یافته‌های حداد عادل و نفیس در راستای نتیجه مطرح شده است.

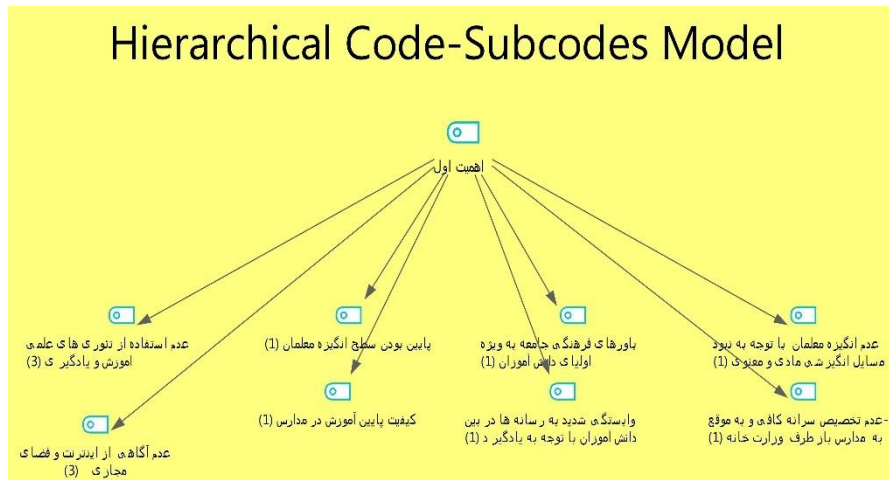
از دیگر یافته‌های پژوهش این است که باورهای فرهنگی جامعه به‌ویژه اولیای دانش‌آموزان به‌عنوان کانون‌های تهدیدات نوین آموزشی است که همسو با نتیجه یادشده Habibzadeh Bijani (۲۰۱۴) در پژوهشی تحت عنوان تأثیر برنامه‌ریزی درسی در کاهش تهدیدات نرم علیه دانش‌آموزان، به نتیجه مشابهی رسیده است همچنین بر اساس مقایسه توصیفی بین پارامترهای در نظر گرفته‌شده برای بعد فرهنگی تهدیدات نرم، بیشترین تأثیر برنامه‌ریزی درسی بر شاخص دانش عمیق دانش‌آموزان درباره فرهنگ خود (در مجموع ۲۳ درصد) و کمترین تأثیر، شاخص شیوع و گسترش مواد مخدر در دبیرستان‌ها (۴ درصد) می‌باشد.

از نتایج دیگر تحقیق این است که ساختار تشکیلات نظام آموزشی جوابگوی نیاز جامعه نیست که یافته‌های (۲۰۱۵) Hamidi نتیجه یادشده را تأیید نموده است.

هر یک از مقوله‌ها از چه اولویتی برخوردار هستند

بر اساس نتایج حاصل شده از اولویت‌بندی خبرگان شرکت‌کننده در پژوهش، عدم استفاده از تئوری‌های علمی آموزش و یادگیری و عدم آگاهی و استفاده از اینترنت و فضای مجازی در آموزش‌ها در اولویت اول کانون تهدیدات نوین آموزشی می‌باشند.

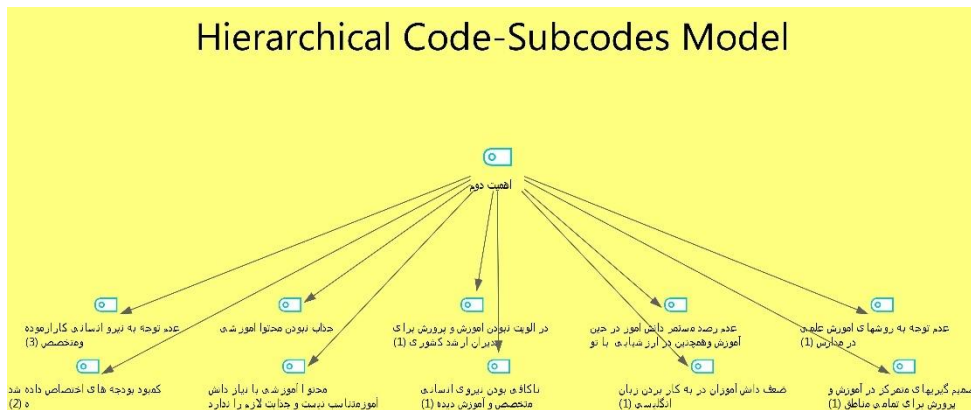

شکل ۳- نمودار مقوله‌های اولویت اول، کانون تهدیدات نوین آموزشی

Figure ۳- Diagram of the first priority categories, the center of new educational threats

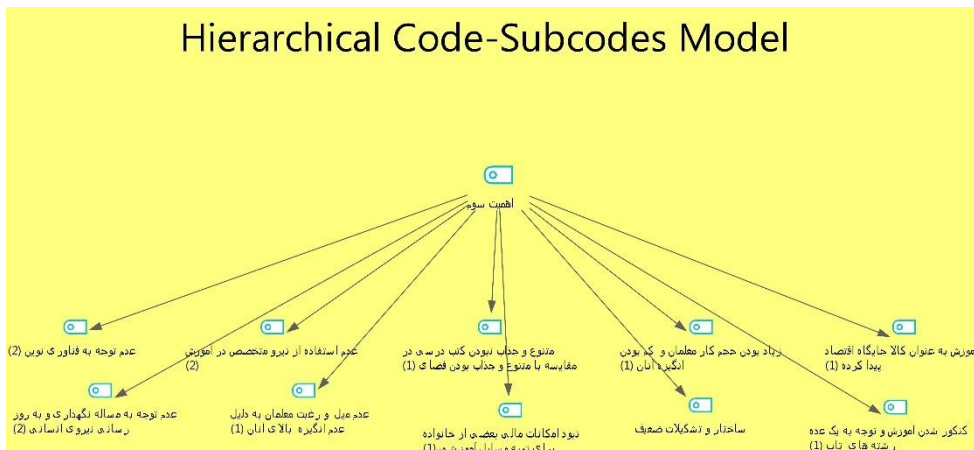
همچنین اطلاعات جمع‌آوری شده از خبرگان حاکی از آن است که عدم توجه به نیروی انسانی کارآزموده و متخصص اولویت دوم کانون تهدیدات نوین آموزشی است.

شکل ۴- نمودار مقوله‌های اولویت دوم، کانون تهدیدات نوین آموزشی

Figure ۴- Diagram of the second priority categories, the center of new educational threats

بر اساس نتایج برآمده از مصاحبه خبرگان شرکت‌کننده در پژوهش عدم توجه به فناوری نوین اولویت سوم کانون تهدیدات نوین آموزشی محسوب می‌شود.

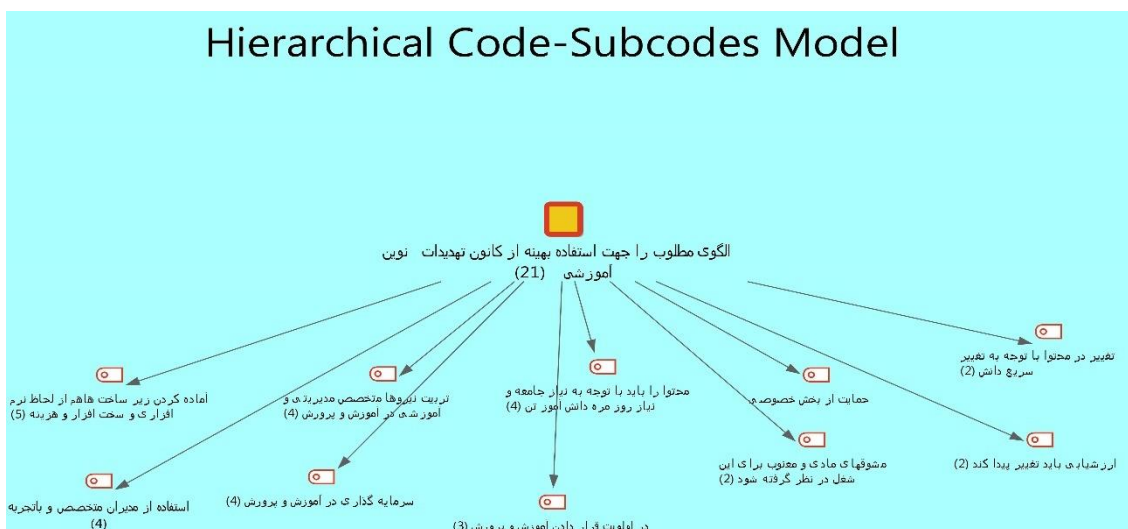

شکل ۵- نمودار مقوله‌های اولویت سوم، کانون تهدیدات نوین آموزشی

Figure ۵ - Diagram of the categories of the third priority, the center of new educational threats

چه الگوی مطلوب اخلاقی را جهت استفاده بهینه از کانون تهدیدات نوین آموزشی می‌توان ارائه کرد.

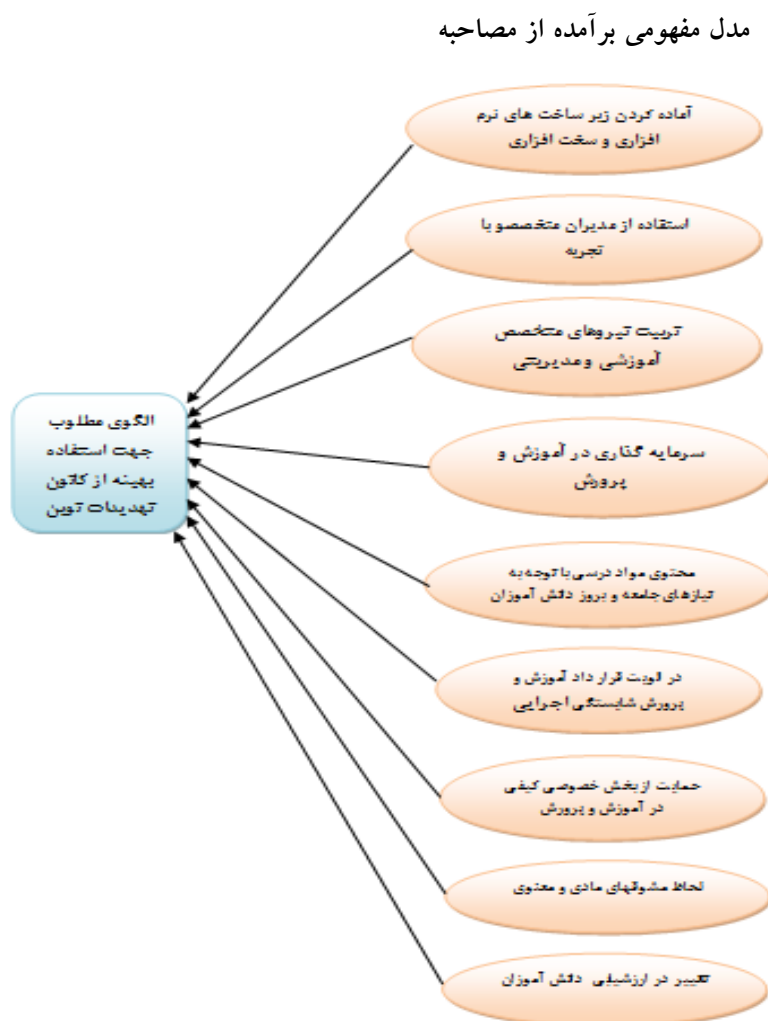
محقق برای ارائه الگوی مطلوب اخلاقی جهت استفاده بهینه از کانون تهدیدات نوین آموزشی از نتایج برآمده از مصاحبه‌های عمیق نیمه ساختاریافته، با افراد خبره در زمینه موضوع استفاده نموده است. نتایج حاصل نشان می‌دهد که الگوی مطلوب اخلاقی جهت استفاده بهینه از کانون تهدیدات نوین آموزشی به شرح زیر است.

شکل ۶- مقوله‌های الگوی مطلوب اخلاقی جهت استفاده بهینه از کانون تهدیدات نوین آموزشی

Figure ۶- Categories of the desired model for the optimal use of the center of new educational threats

با توجه به مقوله‌های استخراج شده از مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته مدل مفهومی پیشنهاد شده محقق را می‌توان به صورت مدل زیر طرح نمود:

بر اساس نتایج حاصل شده مقوله عدم انگیزه (مادی و معنوی) معلمان یکی از مقوله‌های مهم کانون تهدیدات نوین آموزشی می‌باشد فلذا با توجه به نتیجه یادشده پیشنهاد می‌شود که کمیته‌ای جهت ارتقاء و توسعه انگیزه معلمان در هر ناحیه و منطقه آموزش و پرورش تشکیل گردد تا در

زمینه راهکارهای اجرایی بهبود و ارتقاء انگیزه معلمان بررسی و به مدیران ارشد منطقه جهت تصمیم‌گیری لازم اعلام نمایند.

یکی دیگر از یافته‌های تحقیق حاضر نشان می‌دهد که فضای مجازی و اینترنت یکی از موارد مهم کانون تهدیدات نوین آموزشی می‌باشد فلذا در راستای نتیجه یادشده پیشنهاد می‌گردد آموزش و پرورش زیرساخت‌های نرم‌افزاری و سخت‌افزار آموزش و پرورش را جهت توسعه و ارتقاء آموزش‌های مجازی را فراهم نمایند.

یکی دیگر از یافته‌های تحقیق حاضر نشان می‌دهد که تجاری شدن آموزش و قبولی در رشته‌های خاص یکی دیگر از مقوله‌های کانون تهدیدات نوین آموزشی می‌باشد فلذا پیشنهاد می‌شود که کمیته‌ای در این زمینه تشکیل گردد و برای کاهش آسیب‌های مربوطه راهکارهای اجرایی تهیه و به مدیران ارشد آموزش و پرورش پیشنهاد شود.

از سایر نتایج این پژوهش این است که نیروی انسانی متخصص و کارآزموده توجه نمی‌شود لذا پیشنهاد می‌شود مدیران آموزش و پرورش با کمک کارشناسان خبره نسبت به تهیه و ابلاغ بخشنامه درون‌سازمانی جهت ارزش‌گذاری به نیروی انسانی متخصص اقدام گردد.

نتیجه دیگر تحقیق حاضر نشان می‌دهد که یکی از کانون تهدیدات آموزشی عدم استفاده از تئوری‌های علمی آموزش و یادگیری می‌باشد فلذا پیشنهاد می‌شود ابلاغی برای کارشناسان ارشد برنامه‌ریزی آموزشی صادر گردد و نسبت به استفاده از تئوری‌های علمی آموزشی جدید تشکیل جلسات کارشناسی بشود.

پیشنهاد می‌شود کارشناسان تکنولوژی و فناوری‌های نوین با دستور مقام‌های مربوطه نسبت به استفاده از فناوری‌های نوین در آموزش مطالعه، برنامه‌ریزی و اجرا نمایند.

پیشنهاد می‌شود استفاده از روش‌های نوین تدریس برای دبیران آموزش و پرورش بازآموزی گردد برای اجرایی نمودن این امر کلاس‌های آموزش ضمن خدمت تشکیل و توسط اساتید صاحب صلاحیت تدریس گردد.

یکی دیگر از نتایج تحقیق حاکی از عدم تناسب محتوی کتب درسی با نیاز دانش‌آموزان می‌باشد فلذا در راستای نتیجه یادشده پیشنهاد می‌شود کارشناسان برنامه‌ریزی درسی در کتاب‌های درسی اصلاحات لازم را اعمال و تجدید چاپ نمایند.

از نتایج دیگر مربوط به مصاحبه خیرگان این است که سرانه کافی به مدارس اختصاص داده نمی‌شود لذا پیشنهاد می‌شود نمایندگان مجلس نسبت به تصویب بودجه کافی برای مدارس اقدام

بنمایند بدیهی است امکان هرگونه تغییرات اساسی برای استفاده بهینه از کانون تهدیدات نوین آموزشی با اختصاص بودجه لازم ممکن خواهد بود.

پیشنهاد می‌شود جهت بهبود، توسعه باورهای فرهنگی جامعه به‌ویژه اولیای دانش‌آموزان از طریق رسانه‌های کشوری اعم از صداوسیما، نشریات و شاغلان در عرصه فرهنگی اقدامات لازم انجام گردد. برای این مهم لازم است توسعه باورهای فرهنگی جامعه به‌ویژه اولیای دانش‌آموزان جزء اهداف کلی و فرهنگی کشور قرار گیرد.

با توجه به نتایج پیشنهاد می‌شود در تحقیقی دیگر نسبت به تغییرات لازم در ساختار تشکیلات نظام آموزشی کشور با توجه به نیاز جامعه مطالعه گردد.

پیشنهاد می‌شود در تحقیقی دیگر در زمینه محتوی کتب درسی و نیاز دانش‌آموزان مطالعه گردد و پیشنهادات لازم برای تغییر در محتوی کتاب‌های درسی ارائه گردد.

این پژوهش نیز همانند، هر پژوهشی با محدودیت‌هایی مواجه بوده است که به مهم‌ترین آن‌ها اشاره شده است:

۱- دسترسی دشوار به مدیران ارشد (کنونی و سابق) صاحب‌نظران برجسته حوزه آموزش و پرورش کشور و روسا آموزش و پرورش، مدیرکل و معاونین اداره کل آموزش و پرورش. نوع و ماهیت مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته مورد استفاده در این پژوهش بیشتر از نوع مصاحبه‌های مبتنی بر نظرات خبرگان دسته اول (اساتید دانشگاهی و صاحب‌نظران برجسته حوزه آموزش و پرورش کشور) بوده است، ولی بعضی از مصاحبه‌شوندگان از پاسخ صریح و شفاف طرفه رفته و به پاسخ‌های کلیشه‌ای استناد نمودند؛ و با مشارکت ضعیف خود در حین مصاحبه‌ها و نگرانی از بیان مسائل اصلی در بیان شفاف مشکلات طرفه رفتند. یافته‌های این مطالعه با اتکاء به دیدگاه‌ها و تجربیات خبرگان است البته این نظرات نسبت به نظرات کل جامعه محدودند و این عامل نیز می‌تواند تعمیم‌پذیری نظری یافته‌های پژوهش را با محدودیت‌هایی همراه کند. به اعتقاد اکثر صاحب‌نظران، نتایج حاصل از روش نظریه داده بنیاد تنها قابلیت تعمیم‌پذیری به گزاره‌های نظری را دارد (تعمیم‌پذیری تحلیلی)؛ و امکان تعمیم آن به کل سایر استان‌ها و جوامع مشابه به‌سختی فراهم است؛ و تعمیم‌پذیری آماری نتایج آن با محدودیت‌های قابل توجهی روبه‌رو است.

۲- در مراحل پژوهش، کیفی، عدم همکاری بعضی از مدیران ارشد آموزش و پرورش کشور و ارجاع مصاحبه به زیردستان، عدم اجازه ضبط صدا، موجب به وجود آمدن ضیق وقت در مصاحبه است. کمبود منابع و سوابق پژوهشی مرتبط در موضوع سیاست‌گذاری و استفاده بهینه از کانون

تهدیدات نوین آموزشی، تکثر مقوله‌های تأثیرگذار بر الگوی مطلوب اخلاقی جهت استفاده بهینه از
 کانون تهدیدات نوین آموزشی.

منابع

- Alexander, G., & Van Wyk, M. (۲۰۱۲). Exploring the value of cooperative learning in enhancing teaching in integrated school environments of the Northern Cape Province. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, ۴۷, ۱۹۴۵-۱۹۴۹.
- Bray, M., Adamson, B., & Mason, M. (Eds.). (۲۰۱۴). *Comparative education research: Approaches and methods* (Vol. ۱۹). Springer.
- Godwin Chu, C. (۲۰۰۶). *Impact of mass media on Gemins chaft-lik- social structures*. *Rural Sociology*, ۳۳, ۲, ۳۵-۴۲.
- El Semary, H. (۲۰۱۱). Barriers to the effective use of technology in education: Case study of UAE University. In *INTED ۲۰۱۱ Proceedings* (pp. ۹۳۲-۹۴۰). IATED.
- Halak, J. (۲۰۱۰). *Education and globalization EP*. Newsletter April .
- Kadijevich & Haapaslo, (۲۰۱۰). Factors That Influence Student Teachers To Achieve Educational Technology Standards. *Journal of Computer & Education*.
- Akbari Borang, Mohammad. (۲۰۱۷). Validation of the acceptance model of curriculum change in primary school teachers in Birjand: Structural equation model. *Curriculum Research*, ۷ (۲), ۲۲۱-۲۳۵. [in Persian].
- Kazemi, Y. (۲۰۱۳). *Philosophical Foundations of the School-Based Strategy in the Education Transformation Document*, Proceedings of the Fourth National Conference of the Iranian Philosophy of Education Association. [in Persian].
- Lewis, L. (۱۹۹۹). *Distance education at postsecondary education institutions*, ۱۹۹۷-۹۸. DIANE Publishing.
- Soleimani, B, Asgari, A, Hosseinikhah, M, Attaran, A, (۲۰۱۷). School at home, the missing link in the Iranian education system. *Teaching Research*, ۶ (۴), ۱۸۹-۲۰۸. [in Persian].

Khalifa, R., Khalifa, M. (۲۰۱۷). Futuristic research approach and its role and goals in the new education curriculum. *Educational Research*, ۴ (۲). ۳۱-۴۳. [in Persian].

Lenhart, A., & Madden, M. (۲۰۰۷). *Teens, privacy & online social networks: How teens manage their online identities and personal information in the age of MySpace*. Washington, DC: Pew Internet & American Life Project.

Kadijevich, D., & Haapasalo, L. (۲۰۰۸). Factors that influence student teacher's interest to achieve educational technology standards. *Computers & Education*, ۵۰(۱), ۲۶۲-۲۷۰.

Yazdanfar, K., Mohammadi, T., and Nasiri, N. (۲۰۱۷). *The role of digital literacy in the effects of e-learning on individual performance (Case study: participants of e-learning courses at the University of Tehran)*, the first national conference on modern management studies in Iran, Karaj. [in Persian].

Bazargan, Z.; Ebrahimnejad, S. (۲۰۱۰). *Positive Discipline: A Method for Managing Student Behavior in the Classroom*, Tehran: Sokhan Publications. [in Persian].

Alaghband, A. (۲۰۰۳), *Theoretical Foundations and Principles of Educational Management*, Twelfth Edition, Tehran, Ravan Publishing. [in Persian].

Shaarinejad, A.A. (۲۰۱۵). *Psychological foundations of education*, Tehran: Institute of Humanities and Cultural Studies. [in Persian].

Biabangard, I. (۲۰۰۷). *Methods of preventing academic failure*, fifth edition, Tehran: Parents and Teachers Association Publications. [in Persian].

Sarkararani, M.R. (۲۰۱۵). *Educational Reforms and Modernization (with Emphasis on the Comparative Study of Iranian and Japanese Education)*, *Rooznegar Publications*. [in Persian].

Habibzadeh Bijani, Z. (۲۰۱۴). *The effect of curriculum planning in reducing soft threats against students*, Master Thesis, Azad University of Tehran. [in Persian].

Sajid, L. (۲۰۱۶). *Analysis of barriers and challenges of favorable relationships between factors within the school system and its educational consequences in order to strengthen the desired behavior in students*, Master Thesis, Azad University of Tehran. [in Persian].

Karimi, M.R.; Aminzadeh, R. (۲۰۱۶) *The effect of social networks on interpersonal communication of male students in the second high*

school of Jahrom, Bi-Quarterly *Journal of Participation and Social Development*, Volume ۱, Number ۲. [in Persian].

Bakhshi Taliabi, Sh.; Hashemi, Sh., Soltanifar, M. (۲۰۱۵). The Negative Impacts and Consequences of Social Networks (Facebook, Twitter, Line, Viber) on Students' Social Identity, *Journal of Media Studies*, Volume ۱۰, Number ۳۰. [in Persian].

Ghadimi, I. (۲۰۱۳). The Role and Impact of New Mass Media on the Education System, *Social Science Monthly*, No. ۶۸. [in Persian].

Cheragh Mollai, L.; Kadivar, P.; Sarami, Gh. (۲۰۱۴). Use of Virtual Social Networks in Education, Opportunities and Challenges, New Educational Thoughts, Faculty of *Educational Sciences and Psychology*, Al-Zahra University, Volume ۱۰, Number ۳. [in Persian].

Zain, M. Z., Atan, H., & Idrus, R. M. (۲۰۰۴). The impact of information and communication technology (ICT) on the management practices of Malaysian Smart Schools. *International journal of educational development*, ۲۴(۲), ۲۰۱-۲۱۱.

Yas, Q. A. Thalaf. M., Mohammed. Kh. , & Abdelouahab, A. (۲۰۱۵). *smart schools and the effectiveness of Interactive white boards Malaysia*: college of IT, Tenaga National university.

Habibzadeh Bijani, Z. (۲۰۱۴). *The effect of curriculum planning in reducing soft threats against students*, Master Thesis, Azad University of Tehran. [in Persian].

Hamidi, M. (۲۰۱۵). *Home and school language duality*, Al-Zahra University Humanities Quarterly, No. ۱۴. [in Persian].